

Методичний коментар до теми “Цінності”

Цікавий підсумок і продовження обговорення

За змістом тема цього місяця напевно найсерйозніша тема навчального року. Отже, запитання опитувальника з формувального оцінювання також будуть дещо іншими — визначається кілька підтем, які містять різнопланові цікаві дітям запитання, що допомагають учням визначити найважливіші для них моменти, поглибити розуміння теми місяця. У цьому опитувальнику немає сюжету, а деякі його запитання можуть стати темою окремого обговорення з дітьми.

Налаштуйте дітей так, щоб вони не сприймали формувальне оцінювання як контроль знань, оцінювання їхньої роботи, а розглядали як можливість підсумувати набуті знання, подивитися інакше на вже знайоме, можливо, пробачити те, що за певних причин залишилося поза увагою.

І, звичайно, відповіді на запитання опитувальника мають підштовхнути дітей до обговорення. Тож важливо спостерігати, які саме запитання найбільше зачепили, що діти обговорювали, про що, можливо, сперечалися. Це також важливий момент для розуміння, як діти сприйняли ваші акценти, як вони їх для себе розставили, як краще перейти до наступної теми, під яким кутом краще її розкривати.

Важливо показати дітям як багато вони дізналися, чого цікавого навчилися. Ми маємо ще раз показати дітям, що здобуті знання знадобляться їм у житті. Діти розмірковують, що сподобалося, а що ні, що хочеться змінити, а що змінювати не варто.

Форму, у якій відбуватиметься оцінювання, визначає педагог, зважаючи на умови навчання, можливості дітей і їхніх батьків. Не варто виключати можливість опрацювання опитувальника вдома, разом з батьками. З одного боку, батьки побачать, чого діти навчилися за місяць, зрозуміють важливість і практичну спрямованість набутих знань та вмінь. З іншого боку, об'єктивно побачать рівень знань, зрозуміють, над чим варто попрацювати. А, можливо, й деякі запитання опитувальника варто обговорити в родині.

Розглянемо, як можна аналізувати відповіді учнів на запитання опитувальника.

Тест на довіру між педагогом і учнями

Як зазвичай, перше запитання — це прохання написати своє ім'я. Вже другий семестр діти навчаються у другому класі, це вже п'яте оцінювання. Тож у дітей вже є власний досвід, певні очікування від цієї форми роботи.

Важливо побачити не ім'я та прізвище з класного журналу, а чи може вчитель правильно зрозуміти, де чий відповіді. Адже тест на стосунки в класі — питання довіри між педагогом, учнями й батьками. Якщо діти довіряють педагогу, впевнені, що педагог справді виконає свої обіцянки, знають, що батьки не сваритимуть за погані відповіді, то дитина відрекомендується так, щоб було зрозуміло, хто саме відповідав на запитання.

Наші цінності

Цей блок запитань допомагає ще раз поміркувати над тим, що для кожного з нас цінне. Що ми цінуємо найбільше? Чому саме це?

Діти мають змогу ще раз побачити перелік цінностей. Відповіді на ці запитання не так перевіряють знання, як виявляють цінності й пріоритети кожного учня, змушують дітей замислитися “Що цінніше?”.

- Як гадаєш, чи може час бути цінністю?
- Що з названого ти цінуєш найбільше?
- Які цінності матеріальні, а які — духовні?
- Наскільки ти цінуєш власне здоров’я?
- Наскільки важливо розмовляти рідною мовою?

Наступні запитання про те, чи можна цінностями ділитися і з ким саме, чи варто знати, що цінне для тих, хто поряд з нами. Тож від осмислення поняття “цінність” ми одразу перейшли в практичну площину.

- Чи вважаєш ти, що необхідно поважати людей, з якими спілкуєшся?
- Якою власною цінністю ти готовий/готова поділитися з друзями?
- Які висновки можна зробити, дізнавшись про цінності іншої людини?

Ці запитання акцентують увагу дітей на тому, що цінності можуть бути різними. Одні об’єкти зберігають свою цінність століттями, інші — цінні лише впродовж нетривалого часу. Є індивідуальні цінності, а є — спільні для всіх людей на Землі. Звісно, не можна говорити про те, що не всі цінності насправді цінні, адже для малюка машинка зроблена власноруч має величезну цінність. Але порівняти цінності, замислитися над їхніми відмінностями варто.

- Які цінності однакові для всіх?
- Що, на твою думку, буде цінним ще багато років?
- Як ти гадаєш, матеріальні чи духовні цінності важливіші?

Цінність знань

Наступні запитання допомагають дітям усвідомити цінність знань, адже ми не так часто звертаємо на це їхню увагу і поступово знання можуть знецінитися. Звісно, для дитини та й для кожного з нас знання цінні тільки тоді, коли вони “працюють”, тобто ми бачимо як знання допомагають нам у житті. Тому саме ці запитання йдуть окремим блоком — обговорюється цінність знань і вміння застосовувати їх на практиці.

Ці запитання на усвідомлення вивченого, вміння застосовувати набуті знання, вміння знаходити необхідну інформацію у схемах.

- У чому цінність знань?
- На що передусім треба звертати увагу, коли розмірковуєш, потоне чи не потоне у воді об’єкт?
- Про що розповідає ця світлина? Вибери найголовніше.
- Роздивись плакат і познач у переліку органічні відходи.

Далі блок запитань про Червону книгу України: діти мають зрозуміти, чому важливо зберігати біологічне розмаїття — різноманіття флори і фауни, як ми маємо це робити, як Червона книга може допомогти в цьому.

- Чим особливі тварини й рослини, занесені в Червону книгу України?
- Які з цих рослин занесені до Червоної книги України?

- Які з цих тварин занесені до Червоної книги України?

Озираємося назад

Останній блок запитань дає змогу прислухатися, що обговорюють діти вдома з батьками, побачити, наскільки учні зацікавилися курсом “Я досліджую світ”, побачити роботу педагога очима дітей, поміркувати, як варто змінити діяльність на уроках.

Ці пари схожих запитань, які стоять у різних місцях опитувальника, допомагають перевірити щирість дитячих відповідей.

- Познач своє улюблене завдання цього місяця. — Напиши, яке завдання цього місяця тобі сподобалося найбільше.
- Чи цікаво було тобі цього місяця? — Чи вважаєш ти важливою розмову про цінності?

Запитання “Про які сторінки підручника ти найбільше розповідав/розповідала вдома?” також певною мірою допомагає з’ясувати, які форми роботи подобаються дітям більше. Цього разу дитина може обрати кілька варіантів відповіді. Кількість обраних сторінок може показати вам, чи вміють діти визначати пріоритети, чи правильно вони розуміють зміст слова “найбільше”. Тож відповідь покаже, на що варто звернути увагу, а з’ясувати справжню причину допоможе педагогічна майстерність.

Наступні запитання допоможе з’ясувати, наскільки сподобалася книга місяця і чи вважають діти важливими питання, порушені в оповіданнях.

- Яке оповідання Олени Лободи найбільше змусило тебе замислитися?
- Чи візьмеш ти у бібліотеці книжку Олени Лободи, щоб прочитати інші оповідання?

Далі ви маєте змогу з’ясувати бажання дітей і зробити відповідні висновки.

- Цього місяця мені не вистачало...
- Яке завдання тобі хотілося б отримати наступного місяця?
- Напиши своє побажання мені: я намагатимусь врахувати його найближчим часом.